

ÖZET

Üsküdar'daki Karaca Ahmet Dergâhı'nın Halkbilimi Açısından İncelenmesi adlı bu çalışma, giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde "kabir ziyareti" kavramının açıklaması yapılmıştır. Ardından Karaca Ahmet'in Alevilikle ilişkisi çerçevesinde ele alınmış ve halk hekimi kimliği, tarihi ve menkıbevi kişiliği ve gözcülük vasfı konunun teorik kısmının anlaşılması için özetlenmiştir. Birinci kısımda, Tasavvufun kelime kökeni ve anlamı, Tasavvufun etkilendiği kaynaklar, Türklerin tasavvufla tanışması, Anadolu'da tasavvuf ve tekke kültürünün gelişim ve yayılma tarihi ele alınmıştır. İkinci kısımda, Karaca Ahmet'in tarihi ve menkıbevi kimliği çeşitli kaynaklar araştırılarak ele alınmıştır. Üçüncü kısımda ise alan araştırması ele alınmıştır. Burada Karaca Ahmet Dergâhının yeri ve dergâhta yapılan anket sonuçlarının derlemesi ele alınmıştır. Bu çalışmada, Üsküdar'daki Karaca Ahmet Dergâhı ziyaretçilerinin ahlaki anlayışları, gelenekleri ve âdetleri incelenmektedir. Tasavvuf anlayışı, sûfilik ve bu çerçevede Karaca Ahmet Dergâhında gerçekleştirilen ibadetler, ideolojiler ve ritüeller detaylı bir şekilde açıklanmaktadır. Bu çalışmada dergâhta gerçekleştirilen faaliyetlerin tanımlanması ve tasavvuf inancının günümüzdeki yansımaları aktarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dergâh, Gözcülük, Halk Hekimi, Karaca Ahmet, tasavvuf.

ABSTRACT

This study, titled "Analysis of Karaca Ahmet Dervish Lodge in Üsküdar in Terms of Folklore", consists of an introduction and three chapters. In the introduction section, the concept of "grave visit" is explained. Then, Karaca Ahmet was discussed within the framework of his relationship with Alevism, and his identity as a folk doctor, his historical and legendary personality, and his observer skills were summarized to understand the theoretical part of the subject. In the first part, the word origin and meaning of Sufism, the sources that influenced Sufism, the encounter of Turks with Sufism, the history of the development and spread of Sufism and lodge culture in Anatolia were discussed. In the second part, the historical and hagiographic identity of Karaca Ahmet is presented by researching various sources. In the third part, field research is presented. Here, the location of Karaca Ahmet Lodge and the compilation of the survey results conducted in the lodge are presented. In this research, the moral understanding, traditions and customs of the visitors of Karaca Ahmet Dervish Lodge in Üsküdar were examined. The understanding of Sufism, Sufism and, within this framework, the worships, ideologies and rituals performed in Karaca Ahmet Dervish Lodge are explained in detail. This study will be an important resource for defining the activities carried out in the lodge and understanding the reflections of the Sufi belief today.

Keywords: Sufism, Folk Healer, Observer, Dervish Lodge, Karaca Ahmet